

Juridisk information

Datum 2022-08-17

Diarienummer RS 2022-03928

Västra Götalandsregionen

Koncernkontoret, juridiska enheten

Handläggare: Amanda Carlström

Telefon: 073 - 649 65 56

E-post: amanda.carlstrom@vgregion.se

ST-läkares och studenter åtkomst till patientuppgifter - checklista

1. Allmänna förutsättningar för elektronisk åtkomst till patientjournaler

Innan den enskilde börjar arbeta

Verksamhetschefen gör en behovs- och riskanalys som resulterar i en individuell anpassad behörighetstilldelning.

När den enskilde arbetar

Behöver den enskilde uppgifterna för att kunna utföra sitt arbete?

1. Deltar den enskilde i vården av patienten?
2. Behöver den enskilde uppgifterna av annat skäl för sitt arbete inom hälso- och sjukvården?

Är svaret nej på båda ovanstående frågor är det inte tillåtet med elektronisk åtkomst.

Exempel på när man deltar i vården

- Träffar patienten personligen
- Blir konsulterad av en kollega
- Deltar i rond, t.ex. röntgenrond eller annan multiprofessionell rond
- Ger patienten sjukvårdsrådgivning per telefon
- Kommunikerar med patienten via Mina vårdkontakter
- Tar emot och bedömer en remissförfrågan rörande patienten
- Dokumenterar uppgifter om vården i patientens journal och i patientadministrativa system

Exempel på när man av annat skäl behöver ta del av patientuppgifter för sitt arbete inom hälso- och sjukvården

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Vårdadministration

2. Några saker att tänka på när studenter deltar i vården av en patient

Elektronisk åtkomst

Studenter får ges elektronisk åtkomst om de deltar i vården av en patient (se de allmänna förutsättningarna ovan).

Det kan vara lämpligt att låta studenten underteckna en sekretesserinran som en påminnelse om att tystnadsplikt och sekretess gäller.

Studentens åtkomst ska i normalfallet ske under handledares uppsikt och ledning.

Samtycke från patienten

I normalfallet är det lämpligt att inhämta patientens samtycke för studentens deltagande i vården.

Undantag från samtycke

Om inhämtandet av samtycke skulle störa arbetets behöriga gång och om studenten inte annars skulle kunna tillgodogöra sig sin praktik till fullo.

Inom akut- och intensivvård.

3. Allmänna utgångspunkter vad gäller systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete

Det är tillåtet med elektronisk åtkomst för ändamålet systematiskt kvalitetsarbete.

Följ de lokala verksamhetsnära riktlinjerna för systematiska kvalitetsarbeten (om det finns några).

Systematiskt kvalitetsarbete kan göras på ”olika nivåer”.

1. Uppföljning av patienter som den enskilde varit med och behandlat om det görs inom rimlig tid från behandlingstillfället
2. Särskilt inriktade kvalitetsarbeten med fokus på avgränsade delar av verksamheten t.ex. en viss process eller en viss intervention (systematiskt kvalitetsarbete av specifik eller tillfällig karaktär).
3. Rapportering till kvalitetsregister.

Något att tänka på vad gäller särskilt inriktade kvalitetsarbeten (punkt 2 ovan)

Verksamhetschef ska utforma och godkänna ett särskilt uppdragsavtal.

Uppdragsavtalet ska tydligt ange formerna och förutsättningarna för det systematiska kvalitetsarbetet. Vad ska göras och varför?

Uppdragsavtalet ska dokumenteras och diarieföras.

3.1 ST-läkares deltagande i systematiska kvalitetsarbeten

Det ingår som en lärandemetod att ST-läkare ska genomföra kvalitets- och utvecklingsarbeten.

Intyg om att ST-läkaren har deltagit i kvalitets- och utvecklingsarbeten ska bifogas i den ansökan som görs hos Socialstyrelsen för bevis om utförd specialisttjänstgöring.

Det krävs ett särskilt uppdragsavtal vid genomförandet av särskilt inriktat kvalitetsarbete (se ovan).

3.2 Studenters deltagande i systematiska kvalitetsarbeten

Studenter kan och får delta i systematiska kvalitetsarbeten.

Arbetet sker normalt under ledning och översyn av handledare.

Det krävs ett särskilt uppdragsavtal vid genomförandet av särskilt inriktat kvalitetsarbete (se ovan).

4. Skriftliga arbeten

Självständig verksamhetsgren

Arbeten som skrivs för rena utbildningsändamål räknas som en "självständig verksamhetsgren" och för dessa ändamål är elektronisk åtkomst inte tillåten.

Forskning är många gånger att betrakta som en "självständig verksamhetsgren" skild från den vårdande verksamheten och för forskning som bedrivs i en självständig verksamhetsgren är elektronisk åtkomst inte tillåten.

Forskning som inte betraktas som en självständig verksamhetsgren

Klinisk forskning som sker inom en och samma vårdgivare och som ett led i vård av patient kan beroende på hur den är organiserad falla inom den inre sekretessen och för ett sådant ändamål är elektronisk åtkomst tillåten.

4.1 ST-läkares skriftliga arbeten enligt vetenskapliga principer

Skriftliga arbeten

Det ingår i kraven för att uppnå specialistkompetens att ST-läkaren genomför skriftliga arbeten enligt vetenskapliga principer.

Intyg om att ST-läkaren genomfört skriftligt arbete ska bifogas till den ansökan som görs hos Socialstyrelsen för bevis om utförd specialisttjänstgöring.

Rena utbildningsändamål

Om arbetet med det skriftliga arbetet uteslutande görs för ST-läkarens utbildningsändamål kan ST-läkaren inte ges elektronisk åtkomst för detta ändamål.

ST-läkaren får i sådana fall göra en begäran om allmän handling hos den myndighet/verksamhet som förvarar handlingen.

Ansvarig befattningshavare på myndighet/verksamhet gör en sekretessprövning och fattar beslut om ett eventuellt utlämnande.

Utlämnande av sekretessbelagt material kan ske med förbehåll om att materialet inte får lämnas vidare enligt 10 kap 14 § OSL.

Patientnära kliniskt forskningsarbete

Deltar ST-läkaren i klinisk forskning som sker inom en och samma vårdgivare och som ett led i vård av patient är elektronisk åtkomst tillåten.

Etiskt godkännande från etikprövningsmyndigheten måste inhämtas för forskningen.

4.2 Studenters examensarbeten

Rena utbildningsändamål

Om arbetet med det skriftliga arbetet uteslutande görs för studentens utbildningsändamål kan studenten inte ges elektronisk åtkomst för detta ändamål.

Studenten får göra en begäran om allmän handling hos den myndighet/verksamhet som förvarar handlingen.

Ansvarig befattningshavare inom myndigheten gör en sekretessprövning och fattar beslut om ett eventuellt utlämnande.

Utlämnande av sekretessbelagt material kan ske med förbehåll om att materialet inte får lämnas vidare enligt 10 kap 14 § OSL.

Studentens arbete ingår i ett större patientnära kliniskt forskningsprojekt

Deltar studenten i klinisk forskning som sker inom en och samma vårdgivare och som ett led i vård av patient är elektronisk åtkomst tillåten.

Etiskt godkännande från etikprövningsmyndigheten krävs även för studentens del.

5. Kombinerat deltagande i kvalitetsarbetet med författandet av examensarbete eller skriftligt vetenskapligt arbete

När det gäller deltagande i särskilt inriktade kvalitetsarbeten som kombineras med författandet av ett skriftligt arbete som görs för rena utbildningsändamål är rekommendationen att arbetet delas in i två olika faser.

Fas 1. Deltagandet i det systematiska kvalitetsarbetet

- Verksamhetschefen ska utforma en särskild uppdragsbeskrivning som beskriver hur ST-läkaren/studenten ska arbeta (denna behöver vara förefintligt med de verksamhetsnära riktlinjerna för systematiskt kvalitetsarbete).
- ST-läkaren/studenten bör underteckna en sekretesserinran (de omfattas redan av lagstadgad sekretess, men detta blir en påminnelse).
- Studenters arbete bör ske under ledning och uppsikt av handledare.

Elektronisk åtkomst är tillåten när ST-läkaren/studenten utför arbetsuppgifter inom ramen för den givna uppdragsbeskrivningen.

Fas 2. Skriftligt arbete inom ramen för en självständig verksamhetsgren

- ST-läkaren/studenten får göra en begäran om allmän handling (det som begärs ut är vanligen det sammanställda resultatet av kvalitetsarbetet t.ex. en kvalitetsrapport).
- Den utlämnande myndigheten ska göra en sekretessprövning (om kvalitetsrapporten är avidentifierad blir sekretessfrågan inte något problem, annars gäller sekretessprövning enligt 25 kap 1 § OSL).
- Utlämnande av allmän offentlig handling (eventuellt utlämnande av sekretessbelagt material med förbehåll om att materialet inte får lämnas vidare enligt 10 kap 14 § OSL).

ST-läkaren/studenten kan skriva arbetet med stöd av utlämnat material, men inte ges elektronisk åtkomst.

6. Patientuppgifter i undervisningssituationer

Det är aldrig tillåtet att ge studenter åtkomst till patientjournaler för ren undervisning, t.ex. låta studenten på egen hand leta lärorika fall.

Om patientuppgifter ska användas i undervisningssituationer ska uppgifterna som lämnas ut antingen vara avidentifierade eller så ska patientens samtycke inhämtas.

Verksamhetschefen ger särskilt uppdragsavtal till någon att ta fram kliniska fallbeskrivningar för undervisning.

7. Fördjupad läsning

För fördjupad läsning om ST-läkares och studenters åtkomst till patientuppgifter, läs dokumentet [ST-läkares och studenters åtkomst till patientuppgifter](#).